

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VALSTYBINĘ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJĄ

2022-11-15 Nr. 4D-2022/1-1024
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė gavo X (toliau vadinama – Pareiškėjas) skundą (toliau vadinama – Skundas) dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos (toliau vadinama ir – Inspekcija, VDAI) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai vykdant jiems priskirtas funkcijas, t. y. ribojant asmenų teisę į informaciją, kai teisės aktuose nustatyta tvarka institucijos svetainėje neskelbiamos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos bei informacija apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus.

2. Pareiškėjas Skunde nurodo, kad „LRSKĮ [Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga] yra priėmusi daugybę sprendimų dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pažeidimų. Surašytos krūvos pažymų, kurios, kiek pamenu (nebent jau spėta patvarkyti teisės aktus, kad pažeidimai būtų slepiami nuo visuomenės), privalo būti skelbiamos tos įstaigos tinklalapyje viešai. [...]. Regis, tik vienas LRSKĮ pažeidimas su nuoroda į nesantį puslapį... Paskaitai ir galvoji – kaip puikiai dirba VDAI...“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

TYRIMAS IR IŠVADOS

3. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Inspekciją prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjo skunde Seimo kontrolieriui nurodytų Inspekcijos veiklos (neveikimo) aplinkybių: pateikti informaciją Pareiškėjo Skunde ir toliau nurodytais klausimais (atsakymus numeruojant pagal atitinkamą klausimo numerį, pateikiamą informaciją pagrindžiant teisės aktų reikalavimais bei patvirtintomis dokumentų kopijomis): ar yra paskirtas atsakingas už Inspekcijos interneto svetainės tvarkymą asmuo; jeigu yra, ar tinkamai atlieka jam priskirtas funkcijas; jeigu toks asmuo nepaskirtas, informuoti, kodėl, nurodyti motyvuotas priežastis, kodėl, ir informuoti, kas tvarko ir kas kiek laiko atnaujiną informaciją Inspekcijos interneto svetainėje; kiek 2021–2022 metais buvo gauta Seimo kontrolierių pažymų apie atliktus tyrimus; ar jos bei informacija apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus buvo paskelbtos Inspekcijos interneto svetainėje; jeigu, ne, informuoti, kodėl, išsiaiškinti ir nurodyti motyvuotas priežastis, dėl kurių Inspekcijos interneto svetainėje nebuvo paskelbtos Seimo kontrolieriaus pažymos bei informacija apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus; teisės aktų nustatyta tvarka įvertinti pareigūnų, tinkamai ir laiku galimai neatlikus jiems pavestų funkcijų, veiksmus; kokių teisinių bei organizacinių priemonių bus imtasi, kad ateityje būtų užtikrintas tinkamas duomenų atnaujinimas ir skelbimas Inspekcijos interneto svetainės skyriuje „Teisinė informacija / Teisės aktų pažeidimai / Seimo kontrolierių pažymos“.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

4. Iš Inspekcijos Seimo kontrolierei pateiktos informacijos, paaiškinimų bei dokumentų nustatyta:

4.1. „vadovaujantis Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos darbo reglamento, patvirtinto Inspekcijos direktoriaus 2019 m. kovo 5 d. įsakymu Nr. 1T-28(1.12.E) „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos darbo reglamento patvirtinimo“, (toliau – Darbo reglamentas) 155 punktu, pasiūlymus ir informaciją Inspekcijos interneto svetainės turiniui dėl informacijos pakeitimo, papildymo, atnaujinimo ar kitokių pakeitimų teikia Inspekcijos valstybės tarnautojai ir darbuotojai. Pateiktą informaciją skelbia Inspekcijos Teisės arba Informacinių technologijų skyriai pagal atskirus pavedimus.“;

4.2. „2021–2022 m. Inspekcijoje gautos 4 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos: Seimo kontrolieriaus 2021-09-30 pažyma Nr. 4D-2021/1-488 Dėl X skundo prieš Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją; Seimo kontrolieriaus 2022-04-11 pažyma Nr. 4D-2022/1-110 Dėl X skundo prieš Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją; Seimo kontrolieriaus 2022-06-21 pažyma Nr. 4D-2022/1-347 Dėl X skundo prieš Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją; Seimo kontrolieriaus 2022-09-15 pažyma Nr. 4D-2022/1-626 Dėl skundo prieš Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją.

Inspekcija informuoja, kad Rašto gavimo metu nebuvo paskelbtos visos Seimo kontrolieriaus pažymos, tačiau Inspekcija, vadovaudamasi Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 „Dėl Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms aprašo patvirtinimo“, 19.5 papunkčiu, šį trūkumą nedelsiant ištaisė ir paskelbė visas vienerių metų laikotarpyje (nuo 2021 m. rugsėjo 15 d. iki 2022 m. rugsėjo 15 d.) gautas Seimo kontrolierių pažymas adresu: <https://vdai.lrv.lt/lt/teisine-informacija/teises-aktu-pazeidimai>. Atsižvelgiant į tai, kad nurodytu laikotarpiu priimtomis Seimo kontrolierių pažymomis tyrimai buvo nutraukti, skundai atmesti arba rekomendacijos pateiktos ne Inspekcijai, atsakymų apie Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo įstaigoje rezultatus nėra paskelbta.“

4.3. „Įvertinus susidariusią situaciją, padaryta išvada, kad Seimo kontrolierių pažymos nebuvo paskelbtos dėl organizacinių priemonių trūkumo, t. y. detalios informacijos skelbimo Inspekcijoje interneto svetainėje tvarkos nebuvimo. Kaip nurodyta aukščiau, informacijos skelbimo Inspekcijos interneto svetainėje tvarką nustato Darbo reglamentas, tačiau jame nustatyta bendra informacijos skelbimo tvarka, todėl informacijos skelbimas apie pažymas buvo paremtas Inspekcijoje susiformavusiomis darbo organizavimo tradicijomis: atitinkamas Inspekcijos skyrius, kurio veiksmi buvo vertinami Seimo kontrolierių tyrimo metu, informuoja Teisės arba Informacinių technologijų skyrius apie priimtą pažymą ir atsakymą dėl Seimo kontrolierių rekomendacijų, jei tokios teiktos, kad ši informacija būtų paskelbta Inspekcijos interneto svetainėje. Tačiau didelė darbuotojų kaita (2021 m. Inspekcija priėmė 14 darbuotojų, atleido – 10, 2022 m. (2022-09-01 dienos duomenimis) Inspekcija priėmė 14 darbuotojų, atleido – 12) nulėmė, kad tokios darbo organizavimo procedūros sutriko ir informacija apie priimtas Seimo kontrolierių pažymas nebuvo pateikta paskelbimui.“

4.4. „Atsižvelgiant į tai, kad susidariusią situaciją dėl Seimo kontrolierių pažymų nepaskelbimo nulėmė organizacinių priemonių trūkumas, o ne atskirų Inspekcijos darbuotojų veiksmi, Inspekcija imsis veiksmų, siekdama pašalinti šį darbo organizavimo trūkumą. Inspekcija, sprendama dėl darbuotojų veiksmų tinkamumo negali ignoruoti fakto, kad nebuvo aiškiai nustatytos Seimo kontrolierių pažymų skelbimo tvarkos, todėl Inspekcijos darbuotojams (dauguma kurių yra tik neseniai pradėję dirbti Inspekcijoje) galėjo būti nežinoma ši jiems papildomai tenkanti pareiga. Dėl šios priežasties Inspekcija darbuotojų veiksmų atskirai nevertins.

Atsižvelgdama į nustatytus darbo organizavimo trūkumus, Inspekcija priims detalesnes informacijos skelbimo Inspekcijos interneto svetainėje taisykles ir su jomis supažindins Inspekcijos darbuotojus.“

Tyrimui reikšmingi Lietuvos Respublikos teisės aktai

5. Lietuvos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai:

5.1. *Viešojo administravimo įstatymo* (toliau vadinama – VAI):

- 2 *straipsnis* – „17. Vidaus administravimas – veikla, kuria užtikrinamas viešojo administravimo subjekto, turinčio viešojo juridinio asmens statusą, savarankiškas funkcionavimas (struktūros tvarkymas, dokumentų, personalo, turimų materialinių ir finansinių išteklių valdymas), kad jis galėtų atlikti viešąjį administravimą“;

- 3 *straipsnis* – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: [...] 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektų įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą turi būti nustatyti teisės aktuose, o veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai aktai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; [...]“;

5.2. *Seimo kontrolierių įstatymo* (toliau vadinama ir – SKI):

- 12 *straipsnio 1 dalis* – „Seimo kontrolieriai tiria pareiškėjų skundus dėl pareigūnų piktnaudžiavimo, biurokratizmo ar kitaip pažeidžiamų žmogaus teisių ir laisvių viešojo administravimo srityje“;

- 22 *straipsnis* – „3. Skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, taip pat kitais šio įstatymo nustatytais atvejais.“

5.3. *Teisės gauti informaciją ir duomenų pakartotinio naudojimo įstatymo* (toliau vadinama – TGIDPNĮ):

5 *straipsnis*: „2. Institucijos interneto svetainėje, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, turi būti skelbiama: 1) nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos dėl atlikto tyrimo dėl skundo ir informacija apie Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo institucijoje rezultatus;

5.4. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. balandžio 18 d. nutarimu Nr. 480 patvirtintame Bendrųjų reikalavimų valstybės ir savivaldybių institucijų ir įstaigų interneto svetainėms ir mobiliosioms programoms apraše* (Aprašas) nustatyta:

„19.5. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ sritį „Teisės aktų pažeidimai“ sudaro šios dalys: „Seimo kontrolierių pažymos“, „Valstybės kontrolierių sprendimai“, „Teismo sprendimai“, „Tarnybiniai nusižengimai“. Įstaigos interneto svetainės skyriaus „Teisinė informacija“ srities „Teisės aktų pažeidimai“ dalyje „Seimo kontrolierių pažymos“ turi būti skelbiamos nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos apie įstaigoje atliktą skundo tyrimą ir Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui pateikta informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo įstaigoje rezultatus. Nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos paskelbiamos per 5 darbo dienas nuo tokios pažymos gavimo, o informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus – per 5 darbo dienas nuo minimos informacijos pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriui. Nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos ir informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus skelbiamos ne trumpiau kaip 1 metus nuo informacijos apie nagrinėjimo rezultatus pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams dienos. [...]. 57. Įstaigoje turi būti paskirtas darbuotojas arba atitinkamas padalinys, atsakingas už informacijos teikimą įstaigos interneto svetainėje.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

6. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo praktika:

- 2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012 – „Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos

Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2005-05-31 nutartis administracinėje byloje Nr. A¹⁰-655/2005). VAĮ 1 straipsnyje, apibrėžiančiame aptariamo įstatymo paskirtį, nustatyta, jog šis įstatymas sudaro prielaidas įgyvendinti Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms; [...]. VAĮ 3 straipsnyje nurodyta, kad viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi įstatymo viršenybės, objektyvumo, proporcingumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, efektyvumo, subsidiarumo ir kitais šioje įstatymo normoje išvardytais principais. Tai reiškia, jog kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.)“.

Tyrimo išvados

7. Apibendrinus Skunde Seimo kontrolieriui aprašytas aplinkybes konstatuotina, kad Pareiškėjas skundžiasi tuo, kad Inspekcija savo interneto svetainėje neskelbia Seimo kontrolierių pažymų.

8. Viešojo administravimo subjektas (nagrinėjamu atveju – Inspekcija) yra saistomas gero viešojo administravimo principo, kuriuo įgyvendinama Konstitucijos 5 straipsnio 3 dalyje įtvirtinta nuostata, jog visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, reikalavimų.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas yra išaiškinęs, jog viešojo administravimo subjektas, priimdamas administracinius sprendimus, turi dirbti rūpestingai ir atidžiai, veikti taip, kad būtų laikomasi visų teisės aktų nuostatų (žr., pvz., 2015 m. liepos 9 d. nutartį administracinėje byloje Nr. eA-1245-662/2015).

9. Vadovaujantis TGIDPNĮ, Aprašo nuostatomis, institucijos interneto svetainėje, laikantis asmens duomenų apsaugos, valstybės, tarnybos, komercinės, profesinės paslapčių ir saugomų paslapčių apsaugos reikalavimų, turi būti skelbiamos nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos dėl atlikto tyrimo dėl skundo ir informacija apie Seimo kontrolierių siūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo institucijoje rezultatus. Nuasmenintos Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos ir informacija apie Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pasiūlymų (rekomendacijų) nagrinėjimo rezultatus skelbiamos ne trumpiau kaip 1 metus nuo informacijos apie nagrinėjimo rezultatus pateikimo Lietuvos Respublikos Seimo kontrolieriams dienos.

Tyrimu nustatyta, kad 2021–2022 m. Inspekcijoje gautos 4 Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių pažymos (pažymos 4.2 papunktis), kurios nebuvo paskelbtos VDI interneto svetainėje. Tuo buvo pažeistos pirmiau minimų teisės aktų nuostatos bei apribota asmenų teisė gauti informaciją apie Seimo kontrolierių atliktus tyrimus dėl VDAI pareigūnų veiksmų (neveikimo).

Inspekcija, tik gavusi Seimo kontrolierės paklausimą ir įvertinusi situaciją, interneto svetainėje paskelbė nuo 2021 m. rugsėjo 15 d. iki 2022 m. rugsėjo 15 d. (1 metų laikotarpį) gautas Seimo kontrolierės pažymas.

10. Inspekcija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).

Inspekcijos tinkama vidaus administravimo veikla (pvz., personalo, turimų finansinių išteklių valdymas) turi užtikrinti Inspekcijos viešojo administravimo funkcijų vykdymą teisės aktuose nustatyta tvarka. Inspekcija Seimo kontrolieriui paaiškino priežastis, kas nulėmė pažymų nepaskelbimą: organizacinių priemonių trūkumas, darbuotojų kaita. Inspekcija patikino, kad ims veiksmų darbo organizavimo trūkumams pašalinti, t. y. priims detalesnes informacijos skelbimo

Inspekcijos interneto svetainėje taisykles ir su jomis supažindins Inspekcijos darbuotojus.

11. Nagrinėjamu atveju konstatuotina, kad:

11.1. Inspekcija Seimo kontrolierės pažymų nepaskelbė teisės aktuose nustatyta tvarka ir terminais;

11.2. gavusi Seimo kontrolierės paklausimą, Inspekcija ėmėsi konkrečių veiksmų situacijai ištaisyti: paskelbė metų laikotarpiu gautas Seimo kontrolierės pažymas, išanalizavo darbo organizavimo trūkumus, sąlygojusius netinkamą teisės aktų vykdymą, nutarė patvirtinti informacijos skelbimo Inspekcijos interneto svetainėje taisykles;

11.3. pagal SKĮ nuostatas – jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės arba, tarpininkaujant Seimo kontrolieriui, skunde keliamos problemos išsprendžiamos gera valia, skundo tyrimas nutraukiamas.

12. Apibendrinus pirmiau padarytas išvadas, konstatuotina, kad šio tyrimo metu Inspekcija savo interneto svetainėje paskelbė 1 metų laikotarpiu gautas Seimo kontrolierės pažymas, įvertino priešastis, lėmusias teisės aktų nevykdymą, taigi, vadovaujantis SKĮ 22 straipsnio 3 dalimi (skundo tyrimas nutraukiamas, jei tyrimo metu išnyksta skundžiamos aplinkybės) Pareiškėjo skundo dėl Inspekcijos pareigūnų veiklos (neveikimo) Skundo nagrinėjimo klausimais tyrimas nutrauktinas.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

13. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė nusprendžia X skundo dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos pareigūnų veiksmų (neveikimo), teisės aktuose nustatyta tvarka nepaskelbus Seimo kontrolieriaus pažymų, tyrimą nutraukti.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

14. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriui rekomenduoja įgyvendinti kompleksines (teisines, organizacines) priemones, kad Inspekcijos veikla atitiktų teisės aktų reikalavimus, skelbiant Seimo kontrolieriaus pažymas ir informaciją apie Inspekcijai teiktą rekomendacijų įgyvendinimą.

Primename, kad Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta, jog informacija apie siūlymų (rekomendacijų) išnagrinėjimą Seimo kontrolieriui turi būti pateikiama nedelsiant priėmus sprendimus dėl priemonių, kurių bus imamasi, atsižvelgiant į Seimo kontrolieriaus siūlymą (rekomendaciją), bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymo (rekomendacijos) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Erika Leonaitė